

Dreven, Gaarden & Zichten

*Stedenbouwkundig kader voor een kwalitatieve
vernieuwing en verdichting van drie woonbuurten in
Den Haag Zuidwest*

Dreven, Gaarden & Zichten

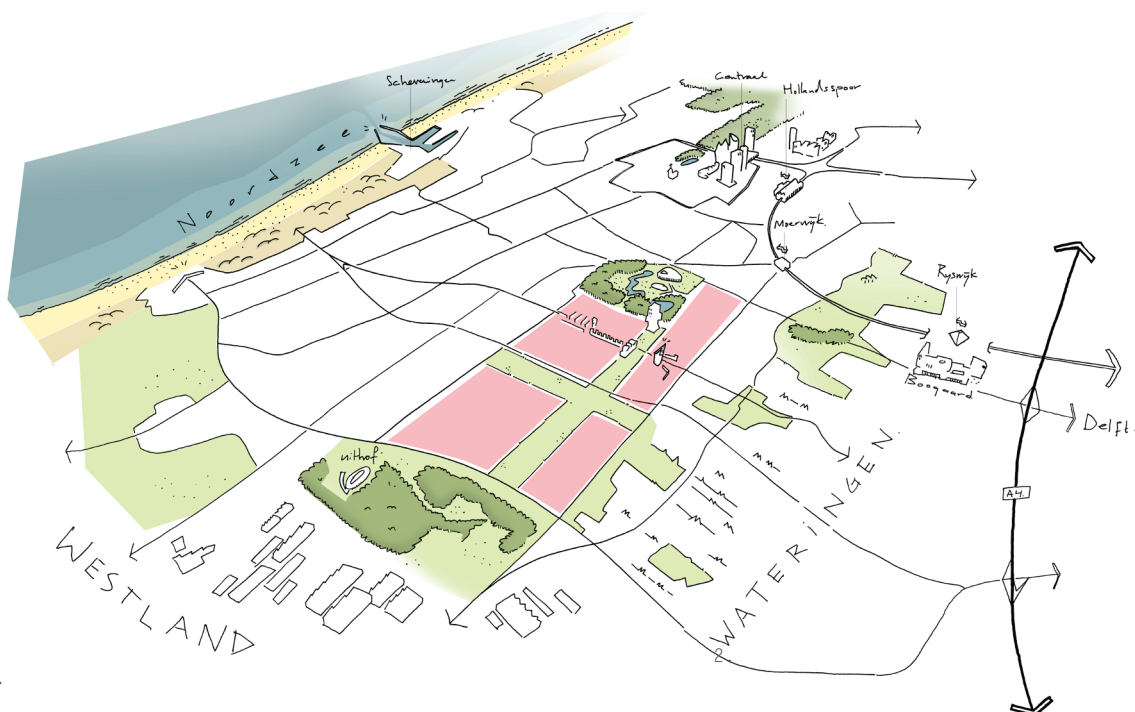
Stedenbouwkundig kader voor een kwalitatieve vernieuwing en verdichting van drie woonbuurten in Den Haag Zuidwest

Het stadsdeel Zuidwest van Den Haag gaat de komende jaren ingrijpend veranderen. Het stadsdeel, dat als grootschalige stadsuitbreiding tot stand kwam in de wederopbouwperiode, kent een aanzienlijke sociale woningvoorraad die aan vernieuwing toe is. Ook de openbare ruimte en voorzieningen verdienen een opknapbeurt. Deze opgave wordt onder meer concreet in de ingrijpende herstructurering van de woonbuurten de Dreven, Gaarden en Zichten. Door een combinatie van renovatie en sloop-nieuwbouw zullen er in de komende jaren aan de bestaande 2000 woningen in deze buurten zo'n 3500 door sloop-nieuwbouw worden toegevoegd. Daarbij is de inzet om een meer gevarieerdere mix aan woningtypes en doelgroepen te huisvesten, zonder dat dit ten koste gaat van het totale aantal sociale woningen. Om op een kwalitatieve manier vorm te geven aan deze aanzienlijke verdichting werkte Palmbout sinds 2019 in opdracht van de gemeente Den Haag, woningcorporatie Staedion en Heijmans aan een stedenbouwkundige kader voor de vernieuwing van deze buurten. De planproducten omvatten onder meer voor elke buurt een stedenbouwkundige randvoorwaardenkaart en een beeldkwaliteitsplan.

Ontwerp: Palmbout Urban Landscapes
In opdracht van: Gemeente Den Haag, Staedion, Heijmans
Uitvoeringsperiode: 2019-2022
Programma: ca. 40 ha., 5500 woningen, voorzieningen, openbare ruimte

2.

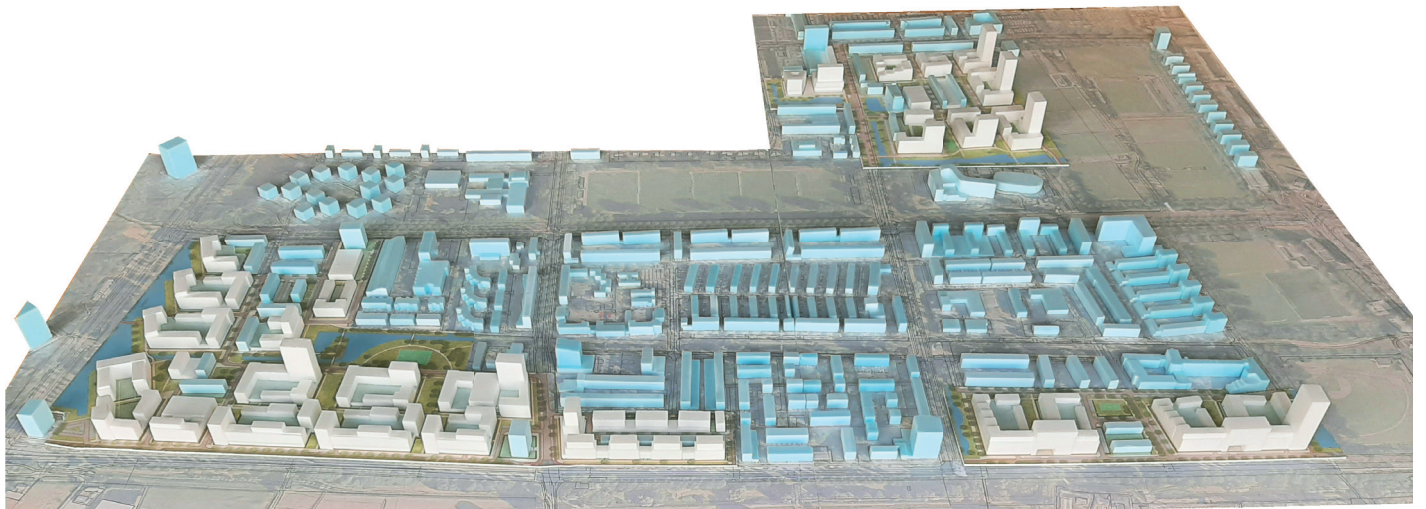
1.

1. Den Haag Zuidwest in de regio
2. Luchtfoto groene assenkruis in 1999,
bron: Gemeentearchief

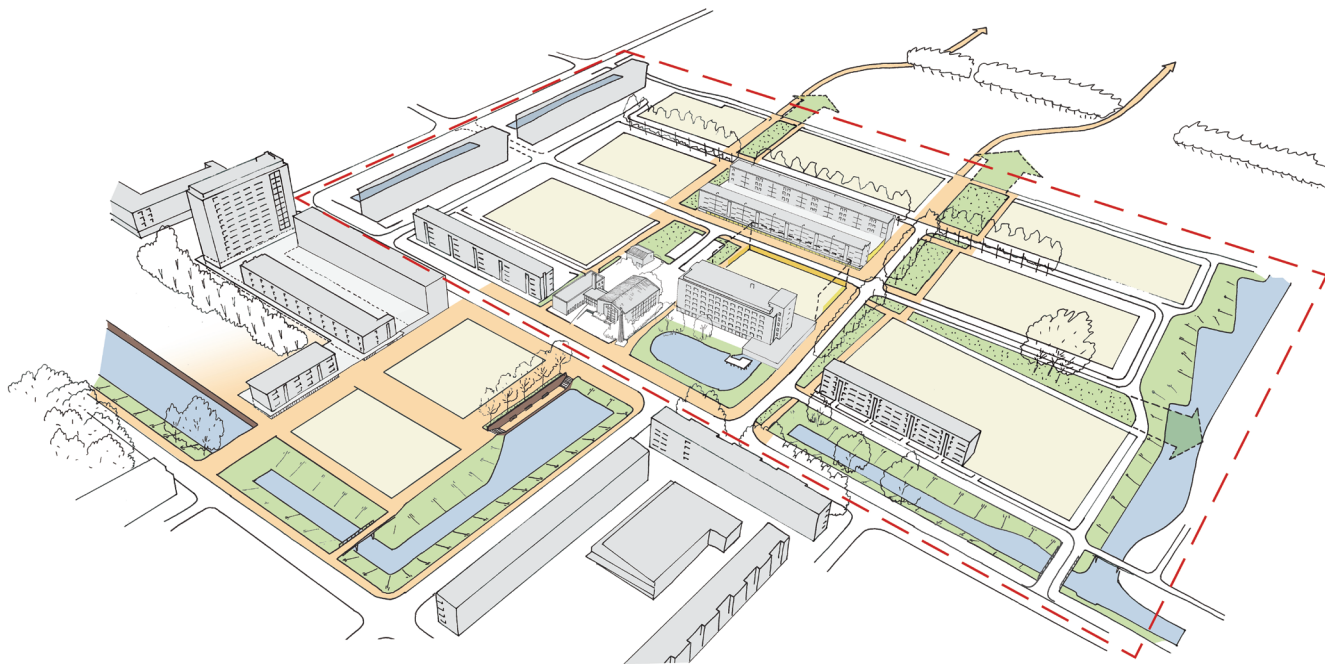
3. randvoorwaardenkaart voor de buurt Dreven, Gaarden en Zichten
4. Maquettefoto met ontwerpen voor

3.

4.

1.

Voortbouwen op bestaande kwaliteiten

Den Haag Zuidwest is in Nederland een van de grootste en meest consequente producten van de voor de Wederopbouw kenmerkende stedenbouw en architectuur. In de plannen voor Dreven, Gaarden en Zichten trachtten we enkele zwakke plekken hiervan aan te pakken, maar bovenal voort te bouwen op de kwaliteiten van het modernistische idioom. Door zo veel mogelijk de bestaande structuur van lanen en singels in stand te houden, blijft er een stevige basis voor het kenmerkende en gewaardeerde groene karakter van de buurten. Ook behouden en renoveren we enkele karakteristieke portiekflats met voorzieningenplinten. Samen met de nieuwbouw, die volgens het beeldkwaliteitsplan tegelijkertijd eigentijds wordt, maar ook teruggrijpt op de huidige architectuur, ontstaat zo een gelaagd stadsbeeld waarin het verleden leesbaar blijft en groen de boventoon blijft voeren.

2.

3.

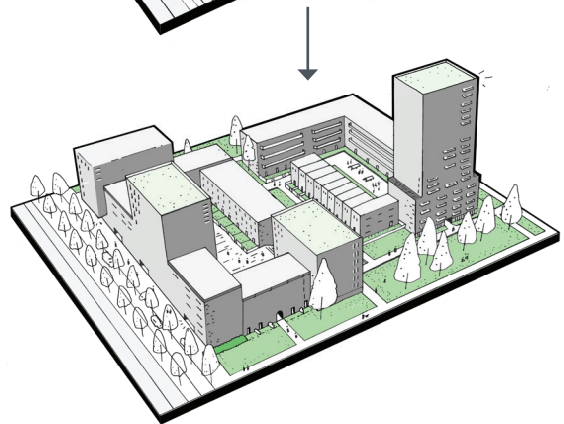
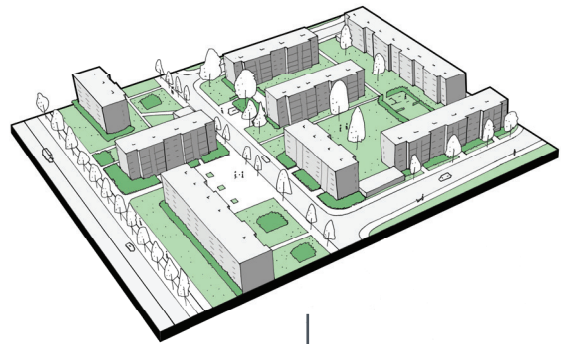
1. Grondplaattekening voor de vernieuwing van Zichten; behoud van karakteristieke gebouwen en bomenlanen
2. schets voor transformatie van

bestaande portiekflats met voorzieningenplinten
3. Te behouden bestaande kwaliteiten
4. Toegangen naar binnentuinen

5. transformatie van configuratie bebouwing-open ruimte
6. grondplaattekening samenhang bouw- blok en openbare ruimte

Een nieuwe relatie tussen bebouwing en open ruimte

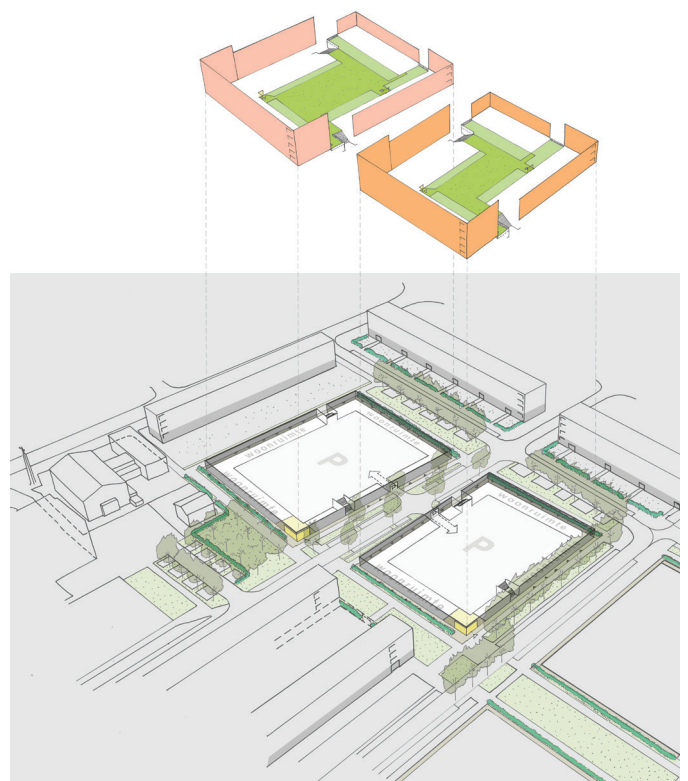
Het vele groen in de wijken bestaat voor een aanzienlijk deel uit ruimtes die formeel collectief groen zijn, maar die mede door de relatie tussen gebouwen en open ruimte anoniem en onbestemd kan aanvoelen. In de vernieuwing van de buurten zetten we in op het halfopen bouwblok als basistype. Hiermee kan een duidelijker onderscheid worden gemaakt tussen de echt openbare ruimte rondom en collectieve tuinen in de bouwblokken. De bijkomende parkeerdruk wordt grotendeels opgevangen door parkeergelegenheid op maaiveld onder de opgetilde binnentuinen te voorzien. De open hoeken van de bouwblokken worden expliciet als toegangen naar de opgetilde, publiek toegankelijke binnenterreinen vormgegeven. Zowel de woningen die grenzen aan de openbare ruimte als die aan de collectieve binnentuinen krijgen een kleine private buitenruimte die als overgang dient tussen de woning en de publiek toegankelijke ruimte. Met deze nieuwe configuratie van bebouwing en open ruimte beogen we het groene karakter van de buurt in stand te houden en tegelijkertijd de open ruimte meer betekenis te geven voor bewoners en bezoekers.

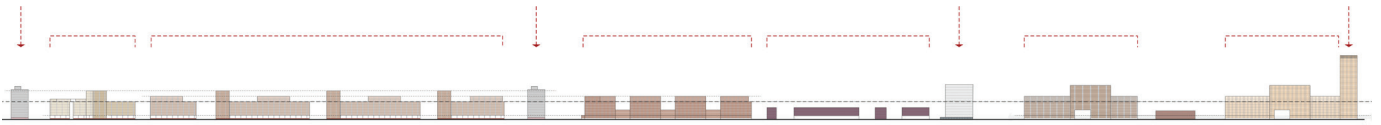
5.

4.

6.

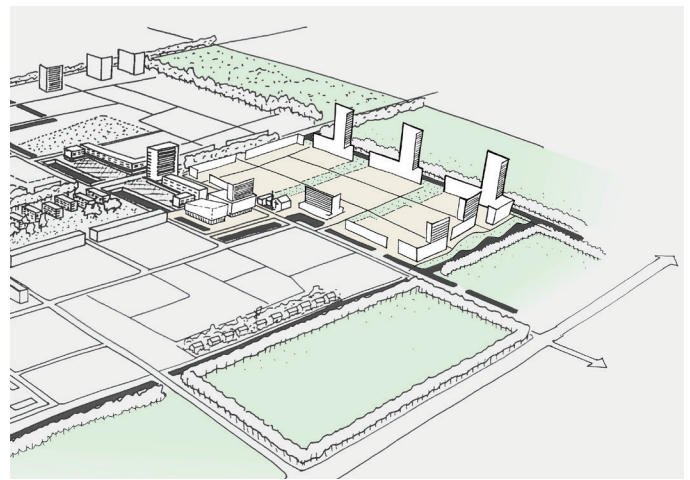

1.

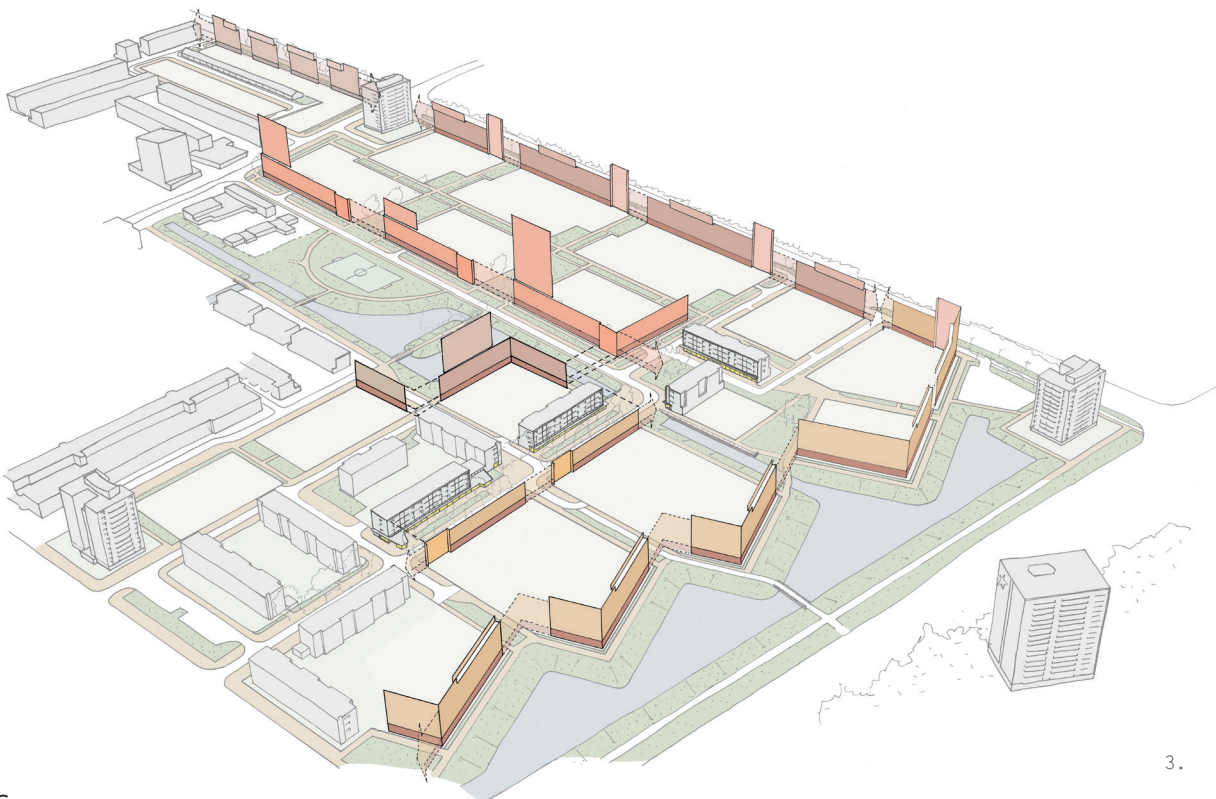
Een nieuw gezicht langs de Haagse lange lijnen

De combinatie van kilometerslange rechte lanen die Den Haag Zuidwest structureren met daarlangs vaak een bijna eindeloze herhaling van identieke portiekflats zorgen ervoor dat het stadsdeel vandaag wat monotoon aanvoelt en dat men zich er soms moeilijk kan oriënteren. Door in de verdichting van Dreven, Gaarden en Zichten op een verschillende manier om te gaan met bebouwing in het hart van de buurten en de bebouwing aan de randen van de buurten, waar we de buurten explicieter een gezicht langs de lange lijnen van Zuidwest willen laten tonen, trachten we het stadsbeeld van Zuidwest als geheel gevarieerder en rijker te maken. Langs de randen aan het zogenoemde groene assenkruis van Zuidwest rijst in Zichten en Gaarden een reeks torens op uit een stedelijke laag, passend bij de status van een stedelijk park die de ruimte in potentie heeft. Langs de Erasmusweg wordt in Gaarden en Dreven een schaa sprong gemaakt. Hier profiteren de bijkomende woningen van uitzicht op de groene overzijde van de weg. Door toevoeging van een nieuwe ventweg kan de nieuwbouw ook gaan adresseren aan de Erasmusweg, waardoor de buurten en de weg een sterkere relatie krijgen.

Ook langs de Lozerlaan draagt de vernieuwing van Dreven bij aan een nieuw gezicht van Zuidwest. Hier wordt een nieuwe interpretatie gegeven aan de bestaande reeks van gebouwensembles die op een speelse manier langs een watergang zijn geplaatst en die zo een formele overgang maken tussen de stad en het groen van het Uithofpark.

2.

3.

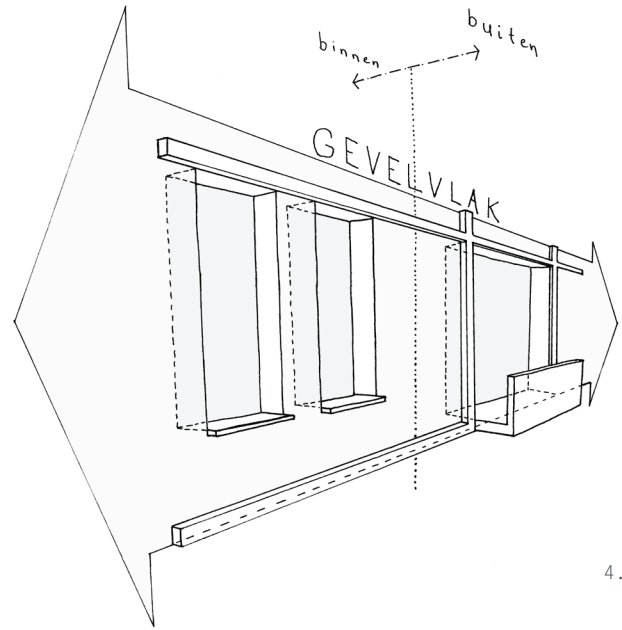
- 1. principe-aanzicht Erasmusweg
- 2. hoogbouwaccenten langs het groene assenkruis

- 3. vernieuwde randen Dreven
- 4. plasticiteit in het gevelvlak

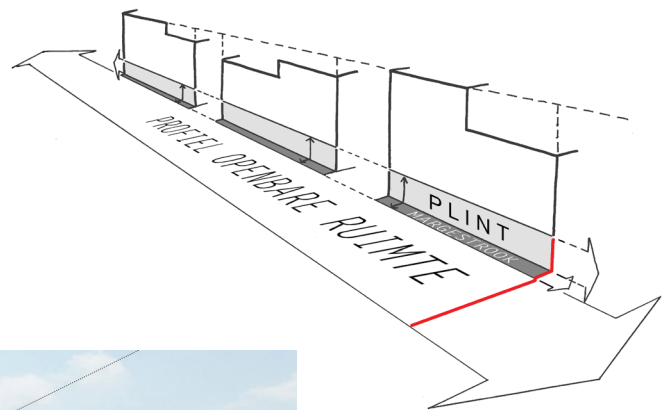
- 5. samenbindende kwaliteit openbare ruimte, margestroken en plint
- 6. beoogd beeld langs Erasmusweg

Beeldkwaliteitsplan

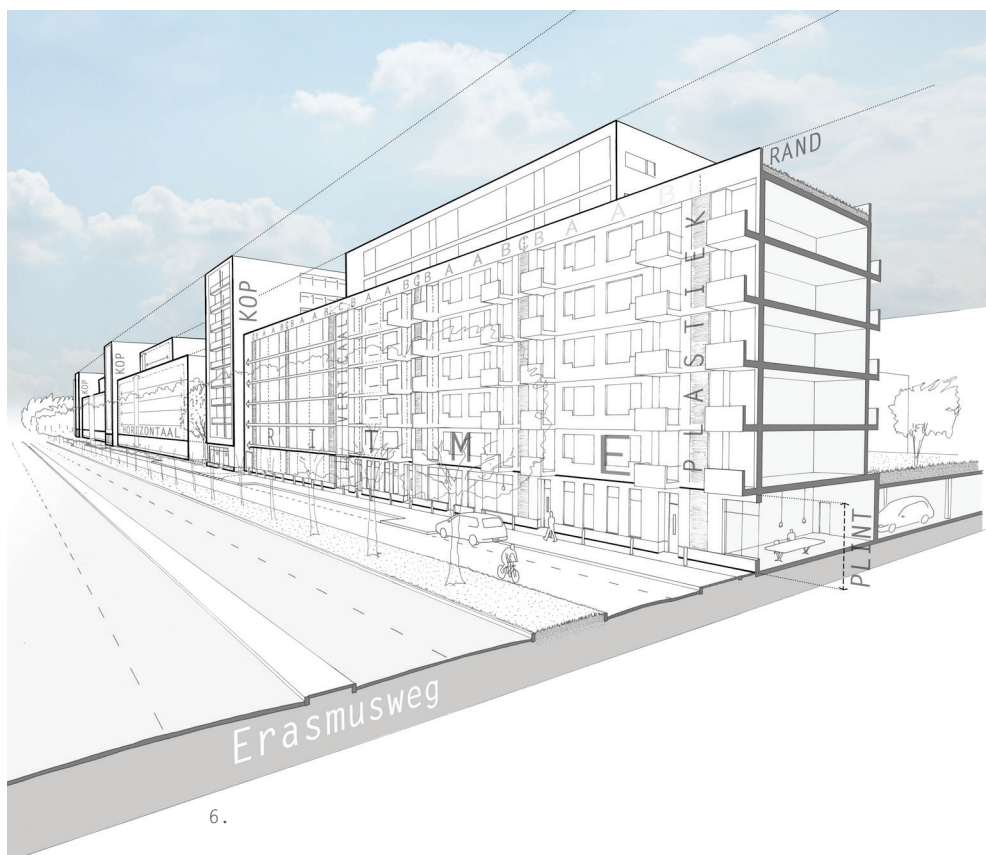
Om de samenhang te bewaken tussen diverse nieuwbouwontwikkelingen onderling enerzijds en met de bestaande context anderzijds, hebben we per buurt een beeldkwaliteitsplan opgesteld met regels voor de nieuwbouw. Hierin wordt een belangrijke rol toegedicht aan eenheid en ritmiek in bouwmassa's en aan de bouwblok overstijgende samenbindende kracht van de openbare ruimte, margestroken en plint. Andere speerpunten zijn ritmiek en plasticiteit in de gevelvlakken en het realiseren van uitnodigende, volwaardig groene binnentuinen. Momenteel dienen de BKP's als basis voor planbegeleiding en -toetsing voor de eerste concrete bouwplannen.

4.

5.

6.

